

קפה דילמה – חברה ישראלית**מטרה:**

להציג בפני החניכים את הדילמות השונות בתוך החברה הישראלית בשנת ה-60 לקיומה. החניכים יבינו שמעבר להשמת המדינה כ"ראשית צמיחת גאולתנו", אילו דילמות עומדות בפני האדם הישראלי- דתי בישראל כיום ובפני החברה הישראלית בכלל.

פרטים טכניים:

גיל התלמידים : תיכון ומעלה (+16)
משך זמן הפעולה : שעה וחצי
שבת או חול : גם וגם
גודל הקבוצה : 20 ומעלה
מקום הפעילות : חדר גדול

שלבים:

דיון בדילמות השונות בקבוצות
פרזנטציה של הדילמות מול כל הקבוצה
סיכום

הכנות:

אם הפעילות בשבת מומלץ לעשות את הפעילות במהלך סעודה שלישית, אם ביום חול להביא מוזיקה שקטה.

לפני הפעילות ליצור אוירה של "בית קפה". לסדר את החדר עם שולחנות מפוזרים ברחבי החדר וכסאות מסביבם, מפות על השולחנות, כיבוד וכמובן קפה. על כל שולחן מונחת כרטיסיה ועליה דילמה.

אם הפעילות בשבת מומלץ לעשות את הפעילות במהלך סעודה שלישית, אם ביום חול להביא מוזיקה שקטה.

מהלך הפעילות:

דיון בדילמות: כמניסים את החניכים לחדר ומסדרים אותם מסביב לשולחנות. לכל שולחן = קבוצה 10 דקות לקרוא ולדון בדילמות המופיעות בכרטיסיות, בתום 10 דקות המדריך מכריז שעל כל קבוצה להחליף כרטיסיות (כדאי למספר את הכרטיסיות וכך להקל על תחלופת הכרטיסיות בין הקבוצות) בזמן הדיון המדריך מסתובב בין הקבוצות ועוזר להרחבת הדיונים בקבוצות.

הדילמות :

1. התקווה – מדינת ישראל כמדינת היהודים או מדינת כל אזרחיה
2. שבת בים – אופיה היהודי של מדינת ישראל
3. צה"ל 2008 – ממלכתיות מול מצפון אישי
4. ציונות 2008 – גרעינים דתיים או יישובים דתיים בפריפריה.
5. I ♥ Israel – יחסי ישראל והתפוצות

פרזנטציה: לאחר שכל הקבוצות עברו על כל הדילמות כל קבוצה צריכה בתורה להציג את הדילמה האחרונה שדנו בה ואת התשובות שהגיעו אליהן, ושאר הקבוצות יכולות להוסיף עליה. כדאי להקציב לכל פרזנטציה של דילמה כ-5 דקות.

סיכום: מדינת ישראל הוקמה לתוך מלחמת קיום והרבה ממאפייניה עוצבו תוך כדי לחימה, לצערנו ישראל לאחר שישים שנות עצמאות עדיין נאלצת להילחם על קיומה אבל ממרחק של שישים שנה החברה בישראל מתחילה להתמודד עם הבעיות שנדחו עד כה בשל הבעיות הביטחוניות הרבות. מטרת הצגת הדילמות השונות שעומדות בפני בני נוער בגילכם בישראל כיום בפניכם היא להראות שהחזון הציוני לא הסתיים בה' באייר התש"ח אלא שיש עוד עבודה ועוד מה לעשות בארץ ישראל.

התקווה

ההמנון של מדינת ישראל, נכתב ע"י נפתלי הרץ אימבר ב-1886 והתקבל בקונגרס העברי השמיני בשנת 1907 כהמנון הקבוע של התנועה הציונית. מאז הקמת מדינת ישראל התקווה הושר בכל טקס רשמי של מדינת ישראל ובשנת 2004 בתיקון השני לחוק הכנסת נקבע כהמנון הלאומי של מדינת ישראל.

כיום ישנם כאלה הקוראים לשינוי ההמנון הלאומי של מדינת ישראל בטענה שההמנון אינו משקף את אזרחי כל מדינת ישראל ופוגע בהם. מצד שני להמנון רקע היסטורי ותרבותי בעל קשרים עמוקים לעם היהודי.

הדילמה: האם על מדינת ישראל לשנות את ההמנון כך שייצג את כל אזרחי המדינה או להשאיר את ההמנון כמות שהוא?

התקווה:

כָּל עוֹד בְּלִבִּי פְּנִימָה
נֶפֶשׁ יְהוּדֵי הוֹמִיָּה,
וּלְפָאֲתַי מִזְרַח קְדִימָה
עֵין לְצִוּוֹן צוֹפִיָּה ;
עוֹד לֹא אֶבְדָּה תְּקוּוֹתֵנוּ,
הַתְּקוּוֹה בַת שְׁנוֹת אֲלֵפִיִּים,
לֵהיִוֵּת עִם חוֹפְשֵׁי בְּאֶרְצֵנוּ

שבת בים

חוק שעות עבודה ומנוחה אוסר העבדה של יהודי בשבת.
" ... קביעת יום המנוחה ליהודים בשבת מגשימה את ערכיה של המדינה כמדינה יהודית ודמוקרטית.
שני ערכים אלה משתלבים בהרמוניה מלאה בחוק הנדון. ליום מנוחה לעובדים מטרה סוציאלית
וחברתית, ואילו היהדות, שהנחילה לאנושות את הקונספציה של יום המנוחה השבועי, קידשה את יום
השבת כיום המנוחה של בני העם היהודי. יום השבת הוא ערך לאומי לא פחות מאשר ערך דתי."

בן ואלה הם סטודנטים שלומדים יחד באוניברסיטה. שניהם עובדים יחד בבית קפה בעיר ואף בחרו
לעבוד יחד על מחקר משותף באוניברסיטה. על דבר אחד הם ממש לא מצליחים להגיע להסכמה, בן הוא
ממשפחה חילונית, הוא טוען שהוא סובל מכפייה דתית בכך שהוא לא יכול לבלות בסופשבוע בגלל שאין
לו מכונית ואוטובוסים לא פועלים בשבת. אלה עלתה לארץ לפני מספר שנים, והיא לעומת זאת טוענת
שאין בכך כפייה דתית אלא הדגשה של אופיה היהודי של המדינה, בניגוד לעיר בה גדלה היא אוהבת את
התחושה של שבת שיש בארץ דווקא בשל החוק הזה.

הדילמה: האם על מדינת ישראל לשנות את חוק שעות העבודה על מנת שיתאים לרוב החילוני במדינת
ישראל?

צה"ל 2008

בן סהר, כדורגלן ישראלי המשחק באנגליה, הוכר כשחקן מצטיין בדרגת עילוי, כך מאשר אורי חרלפ,
מנהל המחלקה לספורט תחרותי, במשרד המדע התרבות והספורט והאיש שאחראי על ספורטאים
מצטיינים בצה"ל. "ברגע שהוא יתגייס, הוא יתחיל ואז מיידית הוא יקבל דחיית שירות לשנה (עד שלוש
שנים). כשכל שנה, הדחייה תתחדש בהתאם לקריטריונים. גם אם סהר יהיה במעמד עילוי, הוא יצטרך
אחרי שלוש שנים לשרת בצבא. אולי במהלך השלוש שנים יהיה כבר חוק "בן סהר" שלפיו "גאונים"
בספורט לא יצטרכו לשרת בצבא בכלל (אלא שרות בו יתרמו לקהילה בחו"ל). אנחנו מקווים שהוא
יצליח".

מצד אחד דחיית הגיוס יכולה לעזור לקריירה של בן ועם הצלחתו הוא יכול לשמש שגריר מעולה לישראל
– להראות שיש במדינה יותר מהסכסוך הישראלי פלסטינאי ופלאפל מצד שני בן הוא ישראלי וחל עליו
חוק גיוס חובה כמו לכולם, שלוש שנים הפסקה לא יהרסו את הקריירה שלו.

הדילמה: האם יש לאשר דחיית גיוס או ביטולו לצעירים בעלי כישרונות מיוחדים כמו ספורטאים,
מוזיקאים, דוגמניות? מה לגבי תלמידים מחוננים בתחומים שונים או אפילו עילויים בישיבה?

ציונות 2008

אבי וכן התארסו בל"ג בעומר ומתכוונים להתחתן בקרוב, כל ההכנות לחתונה כבר הושלמו ורק דבר אחד נשאר להם – איפה לגור?

אבי רוצה מאוד לגור בגרעין תורני, בעיר גדולה כמו תל אביב או חיפה. הוא חושב שזו שליחות גדולה דווקא לגור בשכונה מעורבת של כל גוויי החברה הישראלית – דתיים וחילוניים, עולים וותיקים ומתנגד להסתגרות של ישובים דתיים בלבד. חן לעומת זאת היתה מאוד רוצה ליישב את הפריפריה, היא רואה שליחות גדולה במצוות ישוב ארץ ישראל באזורים המרוחקים כמו הנגב או הגליל אבל מצד שני היישוב בו היא רוצה לגור צריך להיות ישוב דתי, היא רוצה שלילדיה תהיה סביבה תומכת מבחינה דתית.

הדילמה: מה חשוב יותר יישוב הארץ בפריפריה או חיבור לחלקי החברה הישראלית השונים? היכן הייתם מעדיפים לגדל את ילדיכם, בישוב דתי מרוחק או בחברה מעורבת?

I ♥ Israel

מדינת ישראל מאז ומתמיד נשענת במידה רבה על תרומות יהודי העולם. ב' הוא בעליה של עמה חברות מצליחות מאוד בארה"ב כיהודי הוא תורם מדי שנה אלפי דולרים למטרות שונות בישראל ולתכניות שונות בישראל. ב' אף הוזמן לקונגרס הציוני האחרון שהתכנס בירושלים לפני כשנה, במפגש עם חברי הכנסת ב' וכמה מחבריו מתחו ביקורת קשה על התנהלות מדינת ישראל מול הרשות הפלסטינאית, הם טענו שכתורמים שכל שנה נותנים סכומים גדולים מאוד לישראל יש להם את הרשות למתוח ביקורת על מדיניות מדינת ישראל.

הדילמה: האם יש לתורמים זכות לבקר את ישראל למרות שהם אינם מתגוררים בישראל ואינם חיים את המציאות בישראל ממש?